

SENAT
RZECZYPOSPOLITEJ
POLSKIEJ

X kadencja

Zapis stenograficzny

z posiedzenia
Komisji Kultury
i Środków Przekazu (68.)

7 września 2022 r.

Porządek obrad:

1. Opinia komisji w sprawie wniosku wicemarszałek Senatu Gabrieli Morawskiej-Staneckiej o zorganizowanie w Senacie wystawy „Zwierzę to nie rzecz” – prace z konkursu plastycznego dla dzieci i młodzieży.
2. Opinia komisji w sprawie wniosku senatora Janusza Pęcherza o zorganizowanie w Senacie wystawy „Mariaże Marii – wernisaż wystawy z okazji Roku Marii Konopnickiej”.
3. Przygotowanie projektu uchwały o ustanowieniu roku 2023 Rokiem Włodzimierza Przerwy-Tetmajera.

(Początek posiedzenia o godzinie 9 minut 15)

(Posiedzeniu przewodniczą przewodnicząca Barbara Zdrojewska oraz zastępca przewodniczącej Jerzy Fedorowicz)

PRZEWODNICZĄCA
BARBARA ZDROJEWSKA

Dzień dobry państwu.

Otwieram posiedzenie Komisji Kultury i Środków Przekazu.

Serdecznie witam przybyłe senatorki i senatorów. Witam także gości: pana senatora Janusza Pęcherza i panią dyrektor Agatę Karwowską-Sokołowską oraz panią Bożenę Langner z Biura Legislacyjnego.

Chciałabym na początku serdecznie państwa poprosić o zmianę porządku obrad i przesunięcie projektu uchwały o ustanowieniu roku 2023 rokiem Włodzimierza Tetmajera na koniec naszego posiedzenia, a to ze względu na to, że po prostu te nasze decyzje dotyczące wystaw muszą pójść do Prezydium Senatu.

Czy ktoś ma jakieś uwagi do przedstawionego przeze mnie porządku obrad? Nie.

W takim razie przystępujemy do obrad.

Chciałabym jednocześnie przeprosić państwa za to, że będę musiała wyjść za chwilę. Przekażę prowadzenie posiedzenia komisji panu senatorowi Fedorowiczowi.

Pierwszy punkt to przygotowanie projektu uchwały o ustanowieniu roku 2023 rokiem Włodzimierza... Przepraszam, jest to opinia komisji w sprawie wniosku wicemarszałek Senatu Gabrieli Morawskiej-Staneckiej o zorganizowanie w Senacie wystawy „Zwierzę to nie rzecz” – prace z konkursu plastycznego dla dzieci i młodzieży.

Nie ma z nami pani wicemarszałek, ale w imieniu pani marszałek projekt przedstawi pani senator Bieda, którą witam serdecznie.

Oddaję głos. Proszę bardzo.

SENATOR
HALINA BIEDA

Pani Przewodnicząca! Szanowna Komisjo!

Ja byłam jednym ze współorganizatorów konkursu dla uczniów szkół podstawowych „Zwierzę to nie rzecz”. Pani marszałek razem innymi z senatorkami chce taką wystawę prac konkursowych pokazać w Senacie. Ona będzie wydarzeniem towarzyszącym kongresowi na rzecz praw zwierząt, który odbędzie się w Senacie 3 października. Tak że na tej wystawie będą pokazywane zwycięskie, nagrodzone i wyróżnione prace uczniów, którzy wzięli udział w konkursie. Dziękuję.

(Przewodnictwo obrad obejmuje zastępca przewodniczącej Jerzy Fedorowicz)

ZASTĘPCA PRZEWODNICZĄCEJ
JERZY FEDOROWICZ

Dziękuję bardzo.

W tej chwili poproszę o zabranie głosu panią dyrektor Agatę Karwowską-Sokołowską.

Czy wszystkie sprawy związane z przygotowaniem tego są dopięte?

DYREKTOR BIURA ANALIZ,
DOKUMENTACJI I KORESPONDENCJI
W KANCELARII SENATU
AGATA KARWOWSKA-SOKOŁOWSKA

Dzień dobry.

Bardzo dziękuję, Panie Przewodniczący.

Jak najbardziej. Wystawa będzie prezentowana nieco wcześniej, przed oficjalnym otwarciem,

ponieważ, tak jak wspomniała pani senator Halina Bieda, ten drugi kongres praw zwierząt odbędzie się 3 października. Zamysł był taki, żeby wystawa była dostępna już w tym terminie, tak żeby uczestnicy kongresu również mogli ją obejrzeć. Jednak takie uroczyste otwarcie jest planowane na 7 października, tj. na drugi dzień posiedzenia plenarnego. Będzie ona prezentowana na partnerze. System wystawienniczy jest standardowy, tak że od strony technicznej i formalnej wszystkie wymogi są jak najbardziej spełnione. Dziękuję.

**ZASTĘPCA PRZEWODNICZĄCEJ
JERZY FEDOROWICZ**

Dziękuję bardzo.

Teraz zwracam się do państwa senatorów. Czy są jakieś uwagi? Nie ma.

Dziękuję bardzo.

Przejdziemy do głosowania nad pozytywnym zaopiniowaniem tej wystawy.

Kto jest za? (5)

2 głosy za na sali.

Proszę o głosy państwa senatorów, którzy są z nami zdalnie.

(Wypowiedź poza mikrofonem)

Kto jest przeciw? (0)

I kto się wstrzymał? (0)

Dziękuję.

5 głosów za, jednogłośnie.

Dziękuję bardzo.

(Senator Halina Bieda: Dziękuję bardzo. Zapraszam na otwarcie wystawy.)

Dziękuję, Pani Senator.

Teraz poproszę pana senatora Janusza Pęcherza o zabranie głosu w sprawie następnej wystawy.

Bardzo proszę, Panie Senatorze.

**SENATOR
JANUSZ PĘCHERZ**

Dziękuję bardzo.

Panie Przewodniczący! Szanowni Państwo!

Rok 2022 został ustanowiony przez Sejm, nie przez Senat, rokiem Marii Konopnickiej, ale także miasto Kalisz ustanowiło ten rok rokiem Marii Konopnickiej.

Ja muszę się państwu przyznać, że jak przyjechałem z Łodzi do Kalisza i zacząłem pracować w oddziale doskonalenia nauczycieli...

(Zastępca Przewodniczącej Jerzy Fedorowicz: Proszę do rzeczy, Panie Senatorze.)

...to tam stał pomnik Marii Konopnickiej. Od dawna jestem...

(Zastępca Przewodniczącej Jerzy Fedorowicz: A, to przepraszam.)

Tak, ja mówię o tym dlatego, że Kalisz jest związany z Konopnicką od dawna.

Wystawa w Kaliszu została zorganizowana w maju. Postanowiłem zaproponować Senatowi, żeby taką wystawę powtórzyć tutaj, w Senacie. Wystawa opowiada o Marii Konopnickiej, o różnych aspektach jej życia i działalności. Widzimy więc Marię suwałczankę – tam się urodziła – kaliszankę, kobietę, matkę, pisarkę, redaktorkę, turystkę, patriotkę, emancypantkę, Europejkę. Taki hasłowy układ pozwala na mieszanie plansz bez nacisku na określoną kolejność, a w przypadku braku miejsca na eksponowanie tylko części wystawy. Ekspozycja składa się z 14 plansz formatu B1, są także gabloty. W gablotach wyeksponowano zabytkowe tomiki poezji Marii Konopnickiej, najstarsze posiadane wydania jej utworów i reprint „Roty”. Oprócz tego powieszono również portret Marii Konopnickiej pędzla kaliskiego malarza Zygmunta Miszczyka. Zainteresowaniem odwiedzających w Kaliszu cieszyła się także naturalnej wielkości makieta stojącej Marii Konopnickiej. Z jednej strony była ona realistyczna, z drugiej w falbany sukni wkomponowano tytuły najważniejszych utworów poetki. To też można tutaj przetransportować i wyeksponować w Senacie. To tyle.

Bardzo proszę Wysoką Komisję o pozytywne zaopiniowanie tej wystawy.

**ZASTĘPCA PRZEWODNICZĄCEJ
JERZY FEDOROWICZ**

Dziękuję bardzo.

Udzielam głosu pani dyrektor. Pani Dyrektor, proszę uprzejmie.

**DYREKTOR BIURA ANALIZ,
DOKUMENTACJI I KORESPONDENCJI
W KANCELARII SENATU
AGATA KARWOWSKA-SOKOŁOWSKA**

Bardzo dziękuję.

Otwarcie tej wystawy jest z kolei zaplanowane na 26 października, również w trakcie

posiedzenia plenarnego. Będzie ona prezentowana na pierwszym piętrze w holu. Jeśli chodzi o wymogi formalne, to wszystko jest jak najbardziej zgodne z naszymi oczekiwaniami, z naszą legislacją wewnętrzną. Dziękuję.

ZASTĘPCA PRZEWODNICZĄCEJ JERZY FEDOROWICZ

Dziękuję bardzo.

Teraz zwracam się do państwa senatorów. Czy macie jakieś uwagi w związku z projektem tej wystawy?

(Głos z sali: Przyda się.)

Dziękuję.

W takim razie proszę o przegłosowanie.

Kto z państwa senatorów jest za pozytywnym zaopiniowaniem wystawy? (7)

Kto jest przeciw? (0)

Kto się wstrzymał? (0)

Dziękuję bardzo.

Wystawa została...

(Wypowiedź poza mikrofonem)

Aha, ze zdalnymi.

7 głosów za.

Dziękuję bardzo.

(Senator Janusz Pęcherz: Dziękuję.)

Dziękuję panu senatorowi.

W następnym punkcie przechodzimy do projektu uchwały Senatu Rzeczypospolitej o ustanowieniu roku 2023 rokiem Włodzimierza Tetmajera.

Pozwoliłem sobie przygotować we współpracy z Muzeum Historycznym Miasta Krakowa ten projekt uchwały, który teraz przeczytam.

„Uchwała Senatu Rzeczypospolitej Polskiej o ustanowieniu roku 2023 Rokiem Włodzimierza Tetmajera.

W 2023 r. przypada 100. rocznica śmierci znakomitego krakowskiego artysty Włodzimierza Tetmajera (ur. 31 grudnia 1861 r. w Harklowej, zm. 26 grudnia 1923 r. w Krakowie), malarza, grafika, poety, prozaika, dramaturga, scenografa, publicysty, działacza politycznego aktywnie zaangażowanego w walkę o niepodległość Polski, człowieka o ogromnej odwadze i sile charakteru, wspaniałego męża, ojca i przyjaciela.

W jego dziełach malarskich odzwierciedla się znamienność dla okresu Młodej Polski fascynacja rodzimym folklorem. Ważną częścią

jego spuścizny są także zaprojektowane i wykonane przez niego polichromie w siedmiu obiektach sakralnych oraz ilustracje książkowe. Tworzył także scenografie dla Teatru Miejskiego w Krakowie. Na dorobek literacki Włodzimierza Tetmajera składają się utwory prozą oraz tomiki poezji, w tym «Przeznaczenie. Syna mego pamięci», tomik poświęcony synowi poety Janowi Kazimierzowi Tetmajerowi, który zginął w 1920 r., walcząc w obronie Polski przeciwko nawałi bolszewickiej. Włodzimierz Tetmajer z powodzeniem uprawiał też publicystykę. Trudnił się upowszechnianiem wśród mieszkańców wsi wiedzy o zabytkach historycznych, w tym o katedrze wawelskiej. Badał zwyczaje i obyczaje ludowe, a także dokumentował słownictwo chłopów podkrakowskich. Założył Szkołę Sztuk Pięknych i Przemysłu Artystycznego dla Kobiet, w której wykładał.

Trwale wpisał się w dzieje polskiego życia politycznego jako pełen pasji polityk i patriota. Jego program polityczny wywodził się z testamentu duchowego Tadeusza Kościuszki i oparty był na koncepcji równości wszystkich obywateli. Włodzimierz Tetmajer był członkiem Polskiego Stronnictwa Ludowego, w 1911 r. z jego ramienia został posłem parlamentu austriackiego. W grudniu 1913 r. w trakcie rozłamu w PSL opowiedział się po stronie orientacji solidarystycznej i niepodległościowej i został współzałożycielem frakcji PSL «Piast», a następnie prezesem Towarzystwa «Strzelec» w Krakowie.

Jako polityk przewodniczył obradom założycielskiego zebrania Komisji Tymczasowej Skonfederowanych Stronnictw Niepodległościowych, a po wybuchu wojny został delegowany do Naczelnego Komitetu Narodowego. W 1917 r. na posiedzeniu Koła Polskiego w parlamencie wiedeńskim zgłosił rezolucję żądającą utworzenia państwa polskiego składającego się z ziem trzech zaborów, z dostępem do morza.

Włodzimierz Tetmajer jeszcze za życia stał się legendą. Jego decyzja po poślubieniu córki wiejskiego gospodarza Anny Mikołajczykówny wywołała ogromne poruszenie w Krakowie”. Uśmiechnąłem się, bo grałem tę rolę w poważnym teatrze. No, przepraszam. „Powszechnie ją krytykowano, wątpiąc w szczerość uczuć i trwałość tego związku. Piękne, pełne miłości i wzajemnego oddania małżeństwo, które trwało do śmierci artysty, zadało kłam tym pomówieniom oraz uwypukliło szczerą i szlachetną

naturę Włodzimierza Tetmajera. Losy tego związku opisał Ignacy Maciejowski, ps. «Se-
wer», w minipowieści «Bajecznie kolorowa»,
ale w pamięci potomnych zapisały się one
przede wszystkim za sprawą «Wesela» Stani-
sława Wyspiańskiego. To bowiem Anna i Wło-
dzimierz Tetmajerowie przyjmowali w swoim
domu gości weselnych Lucjana Rydla i Jadwigi
Mikołajczykówny.

Wybitny historyk prof. Franciszek Ziejka
znakomicie podsumował osobowość Włodzi-
mierza Tetmajera, pisząc: «W rzeczy samej Tet-
majer zajął w życiu młodopolskiego Krakowa
miejsce wyjątkowe: wśród artystów był artystą,
wśród ziemian – szlachcicem, wśród chłopów
nie był wprawdzie chłopem, ale ich spolegliwym
sąsiadem, chętnie spieszącym im z pomocą,
przekonującym ich, że stanowią siłę zdolną do
odbudowania niepodległej Polski».

Włodzimierz Tetmajer został powołany
przez Naczelnika Józefa Piłsudskiego do Kapi-
tuły Orderu Odrodzenia Polski. Pośmiertnie,
zarządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej Pol-
skiej z dnia 19 grudnia 1930 r., został odznaczony
Krzyżem Niepodległości, a za zasługi w walkach
o prawa Polski do Śląska – Gwiazdą Górnoślą-
ską.

W 2013 r. Sejm przyjął uchwałę w sprawie
uczczenia pamięci Włodzimierza Przerwy-Tet-
majera w 90. rocznicę jego śmierci. Upamiętnie-
nie tego wybitnego artysty i polityka w 2023 r.,
w 100. rocznicę jego śmierci, to znakomita oka-
zja, aby inspirować jego postawą, odwagą, ta-
lentem, a także umiejętnością funkcjonowania
ponad podziałami.

W uznaniu wielowymiarowej działalności
Włodzimierza Tetmajera, obejmującej zarówno
aktywność artystyczną, społeczną, jak i zaangażo-
wanie w odzyskanie przez Polskę niepodległo-
ści, Senat Rzeczypospolitej Polskiej ustanawia
rok 2023 Rokiem Włodzimierza Tetmajera.

Uchwała podlega ogłoszeniu w Dzienniku
Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej «Monitor
Polski».

Do projektu uchwały dołączony jest wykaz
działań o zasięgu ogólnopolskim. Panie senator
i panowie senatorowie mogą je przejrzeć, bo jest
to dołączone do kompletu.

Dziękuję bardzo.

I otwieram... Najpierw poproszę panią mece-
nas o ocenę tego projektu, a później jak zwykle
będziemy dyskutować.

**GŁÓWNY LEGISLATOR
W BIURZE LEGISLACYJNYM
W KANCELARII SENATU
BOŻENA LANGNER**

Dzień dobry państwu.

Właściwie pod względem legislacyjnym
biuro nie ma tutaj żadnego pola do dyskusji. Ja
chciałabym tylko przypomnieć ten aspekt doty-
czący nazwiska. To jest związane z tą uchwałą,
która w Sejmie została podjęta i opublikowa-
na 10 lat temu. Ta uchwała również będzie opu-
blikowana w „Monitorze Polskim”. Panu senato-
rowi ta sprawa jest znana, więc po prostu oddaję
pole autorowi.

**ZASTĘPCA PRZEWODNICZĄCEJ
JERZY FEDOROWICZ**

Proszę państwa, rozmawiałem o tym w mu-
zeum historycznym z osobami, które wnoszą
o przyjęcie takiej uchwały. Rzeczywiście tak się
stało, że w uchwale Sejmu było pełne nazwisko
Włodzimierza Przerwy-Tetmajera. Wniosko-
dawcy nie zgłoszą sprzeciwu, jeżeli będzie taka
poprawka, ale uzasadnienie wydało mi się prze-
konywające – chyba nie łamie to jakichś reguł –
dlatego że nazwisko „Przerwa-Tetmajer” kojarzy
się z Kazimierzem Przerwą-Tetmajerem, poetą,
piewcą Podhala, jego bratem. Nazwisko „Tetma-
jer”, bez tego przydomku „Przerwa”, jest zwią-
zane bardziej z Włodzimierzem Tetmajerem,
więc jeżeli nasze prawo pozwala na zgłoszenie
tego rodzaju projektu uchwały z takim nazwi-
skiem, to zrobimy to. Jeżeli natomiast okaże się,
że tak nie można, bo to jest dokument, to wtedy
będziemy musieli do każdego akapitu po prostu
to dołożyć. Z punktu widzenia uchwały, jej tre-
ści i kompozycji, to będzie miało po prostu tro-
szeczkę gorszą formę, ale przeszkody nie widzę.

(Wypowiedź poza mikrofonem)

Proszę o zabranie głosu przez mikrofon.

Pani senator Barbara Borys-Damięcka.

**SENATOR
BARBARA BORYS-DAMIĘCKA**

Jeżeli będziemy używać nazwiska „Prze-
rwa-Tetmajer”, to trzeba będzie za każdym ra-
zem używać imienia, żeby nie było skojarzeń

z Kazimierzem, używać właściwego imienia, żeby było wiadomo, o kogo chodzi.

Ale skoro mam już głos, to chciałabym powiedzieć, że moim zdaniem jest tego troszkę za dużo, za obszerna jest ta uchwała. W niej jest za dużo detali, z niektórych kwestii w uchwale można zrezygnować. Jak tego słucham, to myślę, że to jest takie przedstawienie CV, to brzmi jak CV, a nie jak uchwała. Tak więc ja bym była za tym, żeby wybrać najistotniejsze, najważniejsze wątki charakteryzujące osobę i jej zasługi. Opuściłabym szereg wymienianych tytułów utworów czy wydarzeń, w których brał udział, bo tego jest za dużo. To czyta się moim zdaniem nie jak uchwałę, tylko jak życiorys. Dziękuję.

**ZASTĘPCA PRZEWODNICZĄCEJ
JERZY FEDOROWICZ**

Tak, zgadzam się. Rozmawiałem na ten temat. Założenie było takie, że ten dokument stanie się dokumentem, który będzie powszechnie czytany. Ja też jestem za tym, żeby uchwały były bardziej skondensowane, krótsze, ale zauważyłem, że w ostatnim czasie uchwały są rozszerzane. Nie ma przeszkód, jeżeli idzie o tego rodzaju wątpliwości.

Czy państwo senatorowie macie jeszcze jakieś uwagi, czy możemy przejść do ewentualnej...

(Wypowiedź poza mikrofonem)

Pani senator Barbara Borys-Damięcka...

(Senator Jan Hamerski: Panie Przewodniczący...)

Zaraz udzielę panu głosu. Najpierw pani senator Barbara Zdrojevska, potem pan senator Borusewicz i pan przewodniczący.

**SENATOR
BARBARA ZDROJEWSKA**

Bardzo dziękuję.

Ja bym jednak prosiła o wyjaśnienie tej kwestii, bo pan przewodniczący używa określenia „przydomek”, a pani legislator używa określenia „nazwisko”. No, ja nie wiem, czy to jest przydomek, czy nazwisko. Jeżeli to tylko przydomek, i to tylko jednego brata, to nie widzę powodów, żeby u drugiego brata to dołączać.

Nie wiem też, czy dla nas czymś obowiązkowym jest przyjęcie takiej, a nie innej interpretacji

Sejmu. To my tutaj, w Senacie, musimy podjąć jakąś decyzję. Prosiłabym jednak panią legislator o wyjaśnienie całej sytuacji. Dziękuję.

**ZASTĘPCA PRZEWODNICZĄCEJ
JERZY FEDOROWICZ**

Bardzo proszę, Pani Mecenase.

**GŁÓWNY LEGISLATOR
W BIURZE LEGISLACYJNYM
W KANCELARII SENATU
BOŻENA LANGNER**

Proszę państwa, tu nie chodzi o to, że uchwała Sejmu z 2013 r. jest czymś, co obowiązkowo należy wziąć pod uwagę w Senacie. Ja tylko chciałam zwrócić uwagę, że to jest tekst urzędowy, opublikowany w „Monitorze Polskim”. Tutaj wskazano osobę z określonym nazwiskiem, z nazwiskiem „Przerwa-Tetmajer”. Była to zresztą rodzina, byli to przyrodni bracia, więc jest to logiczne. Ja powiem tak: w materiałach jest niekiedy „Włodzimierz Tetmajer”, a niekiedy „Włodzimierz Przerwa-Tetmajer”. No, ja nie za bardzo... Nie jesteśmy kompetentni, by wskazać tak dogłębne, szczegółowe informacje, my nimi nie dysponujemy. Myślę, że autorzy z muzeum pewnie byliby bardziej kompetentni, no ale oni są tym zainteresowani w trochę inny sposób. W środowisku kultury oczywiście funkcjonują przydomki, pseudonimy, więc nie ma przeszkód, żeby się nimi posługiwać. Chodzi mi tylko o to, że to będzie w „Monitorze Polskim”, że tu jest jednak walor urzędowy. Dlatego zwracam na to uwagę. No, odróżnić te osoby można ze względu na imię. Prawda? Tu jest wymieniany Włodzimierz, a Kazimierz Przerwa-Tetmajer jest inną osobą. Ale decyzję pozostawiam państwu. Tyle mogę powiedzieć. Dziękuję bardzo.

**ZASTĘPCA PRZEWODNICZĄCEJ
JERZY FEDOROWICZ**

Dziękuję bardzo.

**SENATOR
BARBARA ZDROJEWSKA**

Przepraszam, jeszcze dopowiem, bo nie wiem, czy pani zrozumiała moje pytanie. Ja

pytam o... Bo to jest do ustalenia przecież. Skoro pani zgłasza te zastrzeżenia dotyczące tytułu uchwały, to ja zadaję pytanie, czy to jest nazwisko, czy to jest przydomek. Czy nazwisko to „Tetmajer”, a przydomek należał do jednego z braci, czy też ten przydomek przynależał do nazwiska rodowego obu panów? O to pytam.

**ZASTĘPCA PRZEWODNICZĄCEJ
JERZY FEDOROWICZ**

Ja mogę odpowiedzieć: to jest nazwisko, tak.

Rozmawiałem o tym dosyć długo i wiem, że nie będzie żadnego problemu jeżeli idzie o wnioskodawców. No, poza jedną sprawą. Oni twierdzą...

(*Senator Barbara Zdrojewska: Ale o odpowiedź na pytanie poproszę.*)

Czy...

(*Senator Barbara Borys-Damięcka: Czy „Przerwa” jest przydomkiem, czy częścią nazwiska?*)

Ja już powiedziałem, że jest nazwiskiem. Włodzimierz Przerwa-Tetmajer, to jest pełne nazwisko.

(*Senator Barbara Zdrojewska: Pełne nazwisko Włodzimierza i Kazimierza?*)

Tak, dokładnie.

(*Senator Barbara Zdrojewska: Tak? No, jeżeli to jest nazwisko, to musi być pełne nazwisko. Jak dla mnie nie budzi to wątpliwości.*)

Tak, ale powszechnie używa się... Dlatego zostawiliśmy to. Jeżeli podejmiemy decyzję to natychmiast będziemy wprowadzać poprawki. No, rok 2023 będzie rokiem Włodzimierza Przerwy-Tetmajera. Wnioskodawcy chcieli, żeby odróżnić te 2 osoby, bo ludziom czytającym i myślącym o tym się to myli. Ale jeżeli jest taki wymóg prawny, to nie ma żadnych przeszkód, możemy to wstawić. No, my mamy podjąć decyzję.

Pan marszałek Borusewicz.

**SENATOR
BOGDAN BORUSEWICZ**

Zgadzam się z panią senator Borys-Damięcką, że ta uchwała jest za długa. W zasadzie ta uchwała mogłaby być stroną w podręczniku do literatury. Otóż Włodzimierz Przerwa-Tetmajer jest obecny w literaturze, w podręcznikach jest omawiana jego

twórczość. W związku z tym ja tutaj nie widzę powodów, żeby ta uchwała była aż tak długa. No, weźmy choćby ten fragment: „Wybitny historyk prof. Franciszek Ziejka znakomicie podsumował osobowość Włodzimierza Tetmajera, pisząc”... Akurat ten fragment rzucił mi się w oczy. Oczywiście w podręczniku do literatury to wszystko miałyby sens, ale to nie jest podręcznik do literatury, tylko uchwała Senatu. Ona powinna się zamykać na 1 stronie A4, teraz jest za długa. Ja nie będę proponował zmian, bo tu trzeba by było...

(*Senator Barbara Borys-Damięcka: To autor czy autorzy muszą...*)

I to jest moja zasadnicza uwaga.

A ponieważ pan senator wspomniał o swoich powiązaniach z Tetmajerem, o tym, że grał w jednej ze...

(*Zastępca Przewodniczącej Jerzy Fedorowicz: Gospodarza, tak.*)

A, gospodarza?

(*Zastępca Przewodniczącej Jerzy Fedorowicz: Tak. Inaczej bym nie wspomniał, bo grałem wiele ról...*)

Aha, dobrze, to nie mam pytań. No, chciałem zapytać, czy pan senator grał rolę, dość prostą, Tetmajera, gospodarza, czy Anny Mikołajczykówny, ale już teraz wiem, że gospodarza.

(*Wypowiedź poza mikrofonem*)

(*Wesołość na sali*)

Nie, nie, bardziej skomplikowane byłoby to dla małżonki pana senatora.

**ZASTĘPCA PRZEWODNICZĄCEJ
JERZY FEDOROWICZ**

Dziękuję bardzo, Panie Marszałku.

(*Senator Bogdan Borusewicz: Ale...*)

Aha, przepraszam.

(*Senator Jan Hamerski: Halo, halo.*)

Oddaję głos... Dziękuję bardzo.

Pan senator Jackowski. Bardzo proszę, Panie Przewodniczący.

(*Głosy z sali: Hamerski, Hamerski.*)

A, Hamerski. Przepraszam, nie wiedziałem.

Panie Senatorze, bardzo proszę o głos.

(*Senator Jan Maria Jackowski: Ja też poproszę o głos – Jan Maria Jackowski.*)

Wiem, będziesz następny w kolejce.

(*Senator Jan Maria Jackowski: Dobrze.*)

(*Senator Jan Hamerski: Mogę?*)

Pan senator Hamerski.

SENATOR
JAN HAMERSKI

Panie Przewodniczący! Panie i Panowie!

Ja chciałbym zgłosić poprawkę, która wprowadziłaby pełny zapis tego nazwiska, mianowicie „Przerwa-Tetmajer”. To, że akurat Przerwa-Tetmajer kojarzy się z Podhalem, nie jest niczym zdrożnym, ponieważ sam Włodzimierz urodził się w Harklowej, a to jest miejscowość na Podhalu. Dlatego prosiłbym o przyjęcie tej poprawki przez komisję. Dziękuję bardzo.

ZASTĘPCA PRZEWODNICZĄCEJ
JERZY FEDOROWICZ

Przepraszam...

(*Senator Jan Hamerski: Halo?*)

Zrozumiałem, że pan senator chce, żeby zapisać „Włodzimierz Przerwa-Tetmajer”. Tak?

(*Senator Jan Hamerski: Tak jest, chciałbym zgłosić taką poprawkę.*)

Dobrze, przyjmujemy to zgłoszenie.

Dziękuję bardzo.

Teraz poproszę o zabranie głosu pana przewodniczącego Jackowskiego.

SENATOR
JAN MARIA JACKOWSKI

Dziękuję bardzo.

Panie Przewodniczący! Wysoka Komisjo!

Ja też chciałbym zabrać głos. „Przerwa-Tetmajer” to pełne nazwisko, tak że popieram ten kierunek. Skoro jest to pełne nazwisko, no to trzeba go użyć w uchwale.

Co do uwag dotyczących długości, to ja też mam wrażenie, że ta uchwała jest długa i rzeczywiście wielowątkowa. Rozumiem autorów, którzy chcieli po prostu w krótkim, syntetycznym tekście przekazać jak najwięcej ciekawych i ważnych informacji. Ta uchwała w pewnym sensie ma też walor, nazwijmy to, pedagogiczny, przynajmniej w tym sensie, że... No, nie oszukujmy się. Nie jest tak, że postać Włodzimierza Przerwy-Tetmajera jest dziś powszechnie znana, że każda osoba w Polsce kojarzy tego wybitnego twórcę polskiej kultury, ale i polityka.

Być może należałoby po prostu zostawić w takiej formie tę uchwałę. No, jesteśmy trochę

w niedoczasy, jeżeli chodzi o terminarz. Możemy ogłosić następny rok rokiem Włodzimierza Przerwy-Tetmajera i nie zaczynać na nowo prac nad tą uchwałą. Wydaje mi się, że pierwsze pytanie, na które należy odpowiedzieć, jest takie: czy jest wola w komisji, żeby ten rok ustanowić rokiem Włodzimierza Przerwy-Tetmajera? Myślę, że co do tego sporu nie ma.

A jeżeli chodzi o samą formę uchwały, to ja rozumiem, że ten projekt trafi jeszcze do Komisji Ustawodawczej. Jestem jej członkiem i wiem doskonale, że ona będzie tam poddana bardzo gruntownej analizie, również formalnoprawnej. Trzeba się po prostu przygotować na to, że tak będzie. Innymi słowy, jest mało prawdopodobne, żebyśmy wypracowali taką formułę uchwały, która byłaby później w 100% przyjęta przez Komisję Ustawodawczą. Dziękuję.

ZASTĘPCA PRZEWODNICZĄCEJ
JERZY FEDOROWICZ

Dziękuję bardzo, Panie Senatorze.

(*Senator Bogdan Borusewicz: Czy ja jeszcze mogę?*)

Tak, oddaję panu głos, Panie Marszałku.

SENATOR
BOGDAN BORUSEWICZ

No tak, ja nie jestem przeciwny ustanowieniu roku Tetmajera. Bardzo dobrze, że mamy także informację, co się będzie działo oprócz podjęcia naszej uchwały. To jest budujące.

Ale chcę zgłosić poprawkę, taką jakby skracającą uchwałę. Po pierwsze, na pierwszej stronie, poczynając od słowa „piękne”, proponuję wykreślić...

(*Głos z sali: Ale gdzie? W którym akapicie?*)

Przedostatni... ostatni akapit. „Piękne, pełne miłości i wzajemnego oddania małżeństwo”...

(*Wypowiedź poza mikrofonem*)

Ostatni akapit.

(*Głos z sali: Tu chyba inaczej tekst wydrukowano...)*

Inaczej?

(*Głos z sali: Tak, na drugiej stronie to jest.*)

(*Wypowiedź poza mikrofonem*)

(*Głos z sali: To jest drugi akapit na drugiej stronie.*)

Nie, nie, to jest piąty akapit: „Włodzimierz Tetmajer”... To ten akapit, tak. Ale nie chodzi o cały akapit. Proponuję skreślić od słów: „Piękne, pełne miłości i wzajemnego oddania małżeństwo, które trwało do śmierci artysty”... Od tego fragmentu można to skreślić.

(Głos z sali: ...Do końca.)

Nie tylko do końca... Oczywiście, do końca tego akapitu. I potem jest następny akapit, który się zaczyna od słów „wybitny historyk prof. Franciszek Ziejka”.

(Głos z sali: Cały szósty?)

Cały ten szósty akapit. Tak, to jest szósty akapit. Ósmy akapit: „Upamiętnienie tego wybitnego artysty i polityka w 2023 r., w 100. rocznicę”...

(Wypowiedź poza mikrofonem)

Bo jest następny akapit, który to zamyka. On w zasadzie mówi to samo, tylko szerzej, więc te fragmenty proponuję skreślić. I wtedy skrócimy to znacznie. No, wyrzucimy bardzo fajne, ładne sformułowania o miłości itd. W takiej uchwale niekoniecznie musi się to pojawiać.

ZASTĘPCA PRZEWODNICZĄCEJ JERZY FEDOROWICZ

Pani przewodnicząca Zdrojewska. Bardzo proszę.

SENATOR BARBARA ZDROJEWSKA

No, jeśli taka propozycja już padła, jeżeli mamy skracać... Bo ja też tak uważam. Zawsze dbaliśmy o to, żeby nie były za długie te uchwały. Mam tylko taką uwagę do propozycji pana marszałka. Jeżeli skreślimy: „Włodzimierz-Tetmajer jeszcze za życia stał się legendą. Jego decyzja o poślubieniu córki wiejskiego gospodarza Anny Mikołajczykówny wywołała ogromne poruszenie w Krakowie”...

(Senator Bogdan Borusewicz: Nie, tego nie.)

(Zastępca Przewodniczącej Jerzy Fedorowicz: To zostawiamy.)

To zostawiamy, ale chodzi o to drugie zdanie: „Powszechnie ją krytykowano, wątpiąc w szczerść uczuć i trwałość tego związku”. Myślę, że możemy sobie darować to zdanie...

(Senator Bogdan Borusewicz: A, to...)

Tak.

...Dlatego że ono jest jakby wstępem do późniejszego uzasadnienia.

(Senator Bogdan Borusewicz: Tak, tak.)

(Zastępca Przewodniczącej Jerzy Fedorowicz: Zgadza się, ale jeżeli... Przepraszam...)

Jeszcze nie skończyłam, powiem do końca. Ja też uważam, że ten akapit z wypowiedzią, bardzo piękną zresztą, pana prof. Ziejki spokojnie można pominąć, bo to jest jakby włączona opinia, chociaż ona jest bardzo piękna. To upamiętnienie, ten krótki akapit też... Ja nawet myślałam o wyrzuceniu tego akapitu, że został powołany przez naczelnika Piłsudskiego do kapituły. A to, że Sejm przyjął... Jak dla mnie nie musi tu być tego akurat akapitu. Ale jeżeli ten z tym Tetmajerem... Jeszcze tylko jedna uwaga. Chodzi o to nawiązanie do „Wesela”.

(Zastępca Przewodniczącej Jerzy Fedorowicz: To właśnie trzeba dolożyć, bo to jest bardzo ważne.)

Ważne, tylko trzeba to inaczej sformułować, Panie Przewodniczący.

(Zastępca Przewodniczącej Jerzy Fedorowicz: Ja wiem jak.)

Wiesz jak? Dobrze, no to super. Tylko trzeba zostawić ten odnośnik do „Wesela”, bo to się z tym kojarzy.

ZASTĘPCA PRZEWODNICZĄCEJ JERZY FEDOROWICZ

Dziękuję.

(Senator Bogdan Borusewicz: Ja tutaj zaznaczyłem.)

Dobrze, dobrze. To już w protokole jest.

(Senator Barbara Borys-Damięcka: Można?)

Już oddaję głos pani senator Borys-Damięckiej.

Tylko ja bym chciał, idąc za myślą pani przewodniczącej, żeby szyk był mniej więcej taki: „Włodzimierz Tetmajer jeszcze za życia – nawiązując do tego akapitu – stał się legendą. Jego decyzja o poślubieniu córki wiejskiego gospodarza Anny Mikołajczykówny wywołała ogromne poruszenie w Krakowie, a w pamięci zapisały”... Tu trzeba by dodać, że ten ślub w pamięci potomnych zapisał się za sprawą Wyspiańskiego. Prawda?

(Senator Barbara Zdrojewska: Tak, można...)

Ja proponuję... A więc proszę bardzo: „Włodzimierz Tetmajer”... Jeszcze raz: „Wywołała

ogromne poruszenie. Ich ślub w pamięci potomnych zapisał"... Nie, nie „ślub”. „Ich związek w pamięci potomnych zapisał się przede wszystkim za sprawą «Wesela» Wyspiańskiego”.

(*Senator Barbara Borys-Damięcka: Tak jest. Ale tu...*)

(*Głos z sali: Przede wszystkim...*)

(*Senator Barbara Zdrojewska: „Za sprawą «Wesela» Stanisława Wyspiańskiego”.*)

(*Senator Barbara Borys-Damięcka: Tutaj...*)

I chyba już nie trzeba dodawać...

(*Senator Barbara Zdrojewska: Wystarczy, tak, tak.*)

I teraz ja bym jeszcze, mimo że... Ja oczywiście o tym rozmawiałem. Już mówiłem, że uchwały zwykle są za długie, a ja, jak wiecie, lubię te skrótowe. Trzeba by jeszcze zastanowić się nad pierwszym akapitem, który jest dosyć długi. Prawda?

(*Senator Barbara Borys-Damięcka: Ale jeszcze odniosę się...*)

Aha, dobrze. Oddaję pani głos pani senator.

SENATOR

BARBARA BORYS-DAMIĘCKA

Jeszcze odniosę się do tego akapitu, o którym mówiliśmy. W uchwale nie powinno być takich zdań, a tutaj jest coś takiego: „Losy tego związku opisał Ignacy Maciejowski, ps. «Sewer», w miniopowieści «Bajecznie kolorowa»”.

ZASTĘPCA PRZEWODNICZĄCEJ

JERZY FEDOROWICZ

Ale to już jest wyrzucone.

(*Senator Barbara Zdrojewska: To jest wyrzucone.*)

To już jest wyrzucone, tego nie będzie.

(*Senator Barbara Borys-Damięcka: A, no to dobrze.*)

Tak, to jest wyrzucone.

(*Senator Barbara Borys-Damięcka: Bo to tak...*)

To jest wyrzucone.

(*Senator Barbara Borys-Damięcka: Okej.*)

Czyli to zostało wyrzucone, wyrzuciliśmy akapit z prof. Ziejką. Zostały ważne dla nas, senatorów, słowa o jego działalności politycznej, o której ludzie w ogóle nie wiedzą, łącznie z tymi

odznaczeniami. To, że został wyrzucony, i to upamiętnienie... Ja się z tym zgadzam, bo to się powtarza. Dziękuję panu senatorowi Borusewiczowi. Teraz jeszcze spróbujemy się zastanowić nad tym drugim akapitem, w którym możliwe... Spróbujemy go przeczytać. Może skupcie się państwo na chwilę.

(*Senator Barbara Zdrojewska: ...Przed oczyma.*)

No, dobrze. To musimy...

(*Senator Barbara Zdrojewska: ...Najważniejszy akapit.*)

Tak, tak, trzeba to zostawić.

(*Wypowiedź poza mikrofonem*)

Proszę.

SENATOR

BARBARA ZDROJEWSKA

Ja bym proponowała, żeby zrobić zgodnie z propozycją pana przewodniczącego i pana marszałka, poprawić to, wyciąć tę część akapitu dotyczącego „Wesela”, tej całej historii. Zgodnie z tą poprawką, którą sformułował pan przewodniczący, możemy wyciąć ten akapit zaczynający się od słów „wybitny historyk” i wyciąć akapit o upamiętnieniu, tak jak proponował pan marszałek.

(*Zastępca Przewodniczącej Jerzy Fedorowicz: Tak.*)

A co do reszty, no to jak państwo uważacie, że warto to zostawić, to ja wycofuję się z usunięcia tego akapitu o odznaczeniach, o tym, że został powołany przez naczelnika. Może to uwypuklenie politycznej działalności jest istotne. No, niech to po prostu zostanie.

(*Zastępca Przewodniczącej Jerzy Fedorowicz: Ja też...*)

Tak, tu mamy cały...

ZASTĘPCA PRZEWODNICZĄCEJ

JERZY FEDOROWICZ

Dziękuję bardzo.

Uważam podobnie, tylko się zastanawiam, czy w takim razie trzeba jeszcze dodawać to zdanie, że w 2013 r. Sejm przyjął uchwałę w sprawie okazania... To nie jest konieczne. Czyli ja proponuję wykreślić to zdanie w akapicie piątym, żeby on się kończył tak: „a za zasługi w walkach

o prawa Polski do Śląska – Gwiazdą Górnośląską”. I to jest zakończenie.

(Wypowiedź poza mikrofonem)

No, tak.

(Senator Barbara Borys-Damięcka: To dobry pomysł...)

Dziękuję.

Szanowni Państwo Senatorowie, czy w związku z tymi poprawkami, które zostały zarejestrowane w protokole, możemy przystąpić do głosowania nad projektem tej uchwały?

(Senator Barbara Borys-Damięcka: Z tymi poprawkami, które...)

Tak, to jest oczywiste.

(Główny Legislator w Biurze Legislacyjnym w Kancelarii Senatu Bożena Langner: Czy można jeszcze...)

Moment... Proszę, Pani Mecenas.

**GŁÓWNY LEGISLATOR
W BIURZE LEGISLACYJNYM
W KANCELARII SENATU
BOŻENA LANGNER**

Zapytam pana jako autora: czy w akapicie drugim, gdzie jest mowa o synu poety Janie Kazimierzu, który zginął... Czy z punktu widzenia stylistyki nie byłoby lepiej zrezygnować z nazwiska? Bo wtedy musielibyśmy dodać znowu „Przerwa-Tetmajer”. Chodzi o syna, więc tu by było: „Tomik poświęcony synowi poety Janowi Kazimierzowi – bez nazwiska – który zginął”... Czy to nie byłoby, z uwagi na stylistykę, bardziej adekwatne?

**ZASTĘPCA PRZEWODNICZĄCEJ
JERZY FEDOROWICZ**

Wystarczy, że zostawimy „Janowi”.

(Główny Legislator w Biurze Legislacyjnym w Kancelarii Senatu Bożena Langner: Aha, no właśnie. To będzie chyba...)

Albo „Janowi Kazimierzowi”. No tak, wtedy musielibyśmy wykreślić „Tetmajerowi”, bo...

(Główny Legislator w Biurze Legislacyjnym w Kancelarii Senatu Bożena Langner: ...Na pewno będzie wiadomo, o kogo chodzi.)

Tak, ja bym to zostawił w takim razie. Dziękuję, Pani Mecenas. Tu byśmy zrobili tak: „poświęcony synowi poety Janowi, który zginął w 1920 r.”.

(Główny Legislator w Biurze Legislacyjnym w Kancelarii Senatu Bożena Langner: Tak, tak. Tak mi się wydaje.)

I to „Kazimierzowi” też skreślamy.

Aha, teraz jeszcze przypominam, że do każdego zwrotu, w którym pojawia się nazwisko, dodajemy „Przerwa”. I jak będziemy...

(Senator Barbara Borys-Damięcka: Z imieniem, z imieniem. Musi być z imieniem.)

Zawsze jest z imieniem, tutaj nie pojawia się ani razu „Tetmajer” bez imienia. No, to jest obyczaj, który... Nie mamy takiego obyczaju. Zawsze jest mowa o Włodzimierzu.

Tak więc zostały zgłoszone poprawki, została zgłoszona ważna poprawka, nazwisko „Przerwa-Tetmajer” będzie w każdym akapicie, zostały wprowadzone skróty.

Czy mogę przystąpić do głosowania? Pani Mecenas, jest już dobrze?

Dziękuję bardzo.

Kto z państwa senatorów jest za pozytywnym zaopiniowaniem projektu uchwały? Proszę o...

(Senator Barbara Borys-Damięcka: Z wprowadzonymi poprawkami.)

Z wprowadzonymi poprawkami.

Proszę o podniesienie ręki.

Kto jest za? (5)

Kto jest przeciw? (0)

Kto się wstrzymał? (0)

Dziękuję bardzo.

Proszę doliczyć głosy spoza sali.

Dziękuję bardzo.

I oddaję już głos pani przewodniczącej.

Dziękuję.

(Głos z sali: Jeszcze...)

(Senator Barbara Zdrojewska: Nie, może...)

A, sprawozdawca.

(Senator Barbara Zdrojewska: Może pan zamknąć, Panie Przewodniczący. Tylko bardzo proszę o... Tak?)

(Głos z sali: Wyznaczenie przedstawiciela.)

(Senator Barbara Zdrojewska: Musimy wyznaczyć naszego przedstawiciela do dalszych prac.)

No, to proszę o wyznaczenie przedstawiciela.

(Senator Barbara Zdrojewska: To ja zgłaszam Jerzego Fedorowicza, pana senatora.)

Dziękuję bardzo.

Ja się zgadzam, to jest dla mnie zaszczyt.

W takim razie, jeżeli wolno, zamykam posiedzenie komisji.

Do widzenia.

Kancelaria Senatu

Opracowanie:

Biuro Prac Senackich, Dział Stenogramów

Druk i łamanie:

Centrum Informacyjne Senatu, Dział Wydawniczy